

Scenariusz lekcji wychowawczej o Prawach Dziecka
Oprac. mgr Marzena Koźmińska – nauczycielka języka polskiego

1. **Czas realizacji:** 1-2 godziny wychowawcze w pierwszych tygodniach listopada 2017 r.
2. **Materiały potrzebne do przeprowadzenia lekcji:** szary papier lub brystol, gazety, krepa lub bibuła, pisaki, klej, nożyczki

3. Cele:

- a) uczeń zapoznaje się z prawami dziecka zapisanymi w Konwencji o Prawach dziecka (załącznik nr 1)
- b) utrwala sobie świadomość posiadania własnych praw,
- c) dostrzega odmienność drugiego człowieka,
- c) zna możliwość szukania pomocy w razie sytuacji kryzysowych, nieprzestrzegania praw dziecka (załącznik nr 2)

4. Metody pracy: burza mózgów, prezentacji, praca w grupach.

Temat: Jakie mam prawa jako dziecko?

Przebieg zajęć:

1. Zapoznanie uczniów z informacjami o Konwencji o Prawach dziecka i Prawami dziecka w zarysie.
2. Podział na grupy:
 - a) analiza tekstu piosenki ‘Prawa dziecka’ Małej Orkiestry Dni Naszych (załącznik nr 3), do odsłuchania i zobaczenia teledysk <https://www.youtube.com/watch?v=SJgGFpxh6kY>,
 - b) wybranie jednego z praw i wykonanie plakatu. Prace plastyczne mogą zdobić gazetki klasowe, **najlepszy plakat z klasy proszę dostarczyć do Marzeny Koźmińskiej do 15 listopada 2017 r., do godziny 12.00.**

Załącznik nr 3

Tekst i akordy "Piosenki o prawach dziecka"

Na prośbę wielu rodziców, nauczycieli i dzieci.

Śpiewajcie i grajcie głośno i radośnie!

Piosenka o prawach dziecka

Słowa i muzyka: Jerzy Kobyliński

Mam prawo żyć /a

Mam prawo być sobą /d

Czuć się bezpiecznie, wolną być osobą. /G/C/E7

Mam prawo kochać i kochanym być /a/ d

Nie można mnie krzywdzić, poniżać i bić. / G/C/E7

Dziecka prawa poważna sprawa /a/d/G/C/E7

Dziecka prawa to nie zabawa /a/d/G/C/E7

Mogę się śmiać

Może się dziać pięknie

Pragnę być zdrowy, rosnać w swoim tempie.

Mam prawo wybrać sam przyjaciół swych

Nie można mnie zmuszać do uczynków złych.

Mam prawo śnić

Mam prawo być inny

Mogę być słabszy lecz nie czuć się winny.

Mam prawo śpiewać głośno kiedy chcę

Mam prawo płakać cicho, gdy mi źle.

Załącznik nr 2

Gdzie szukać pomocy

Jeżeli ktoś naruszył Twoje Prawa, powinieneś to zgłosić. Najlepiej porozmawiaj z rodzicami, szkolnym pedagogiem lub wychowawcą.

Jeżeli nie chcesz, aby ktoś dowiedział się o Twoich problemach, możesz zadzwonić i anonimowo porozmawiać z kimś, kto Ci pomoże.

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka to telefon skierowany do wszystkich dzieci, które potrzebują pomocy. Jeśli zadzwonisz pod ten numer, będziesz mógł/mogła porozmawiać ze specjalistą, który postara Ci się pomóc. Numer **0 800 12 12 12** jest bezpłatny, jeśli dzwonisz z telefonu stacjonarnego. Telefon działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8:15-20:00*.

<http://brpd.gov.pl/telefon-zaufania>

NIEBEZPIECZNE SYTUACJE

Numer 112 to numer alarmowy, pod który możesz zadzwonić, gdy znajdziesz się w niebezpiecznej sytuacji. Zadzwon pod ten numer, jeśli uważasz, że potrzebna jest interwencja policji, straży pożarnej lub pogotowia.

<http://www.112.gov.pl/>

OFIARY I ŚWIADKOWIE PRZEMOCY

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę uruchomiła bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży. Jeżeli czujesz się krzywdzony i potrzebujesz pomocy – możesz zadzwonić pod numer **116 111**. Specjaliści porozmawiają z Tobą o każdym problemie, z którym nie potrafisz sobie poradzić i udzieli Ci pomocy. Telefon działa codziennie w godzinach **12:00 – 22:00***. Pytania możesz też zadawać przez stronę internetową: www.116111.pl

<http://fdds.pl/>

Niebieska Linia to Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, które przeciwdziała przemocy, dostarcza specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej oraz prowadzi ośrodek dla osób dotkniętych przemocą. Jeśli czujesz, że zostałeś pokrzywdzony i nie wiesz, gdzie masz szukać pomocy, skontaktuj się z Pogotowiem przez e-mail: pogotowie@niebieskalinia.pl lub skorzystaj z całodobowego Ogólnopolskiego **Telefonu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie: 800 120 002**.

<http://www.niebieskalinia.pl/>

Telefon 800 100 100 oferuje wsparcie i informacje rodzicom i nauczycielom, których dzieci i podopieczni są narażeni na kłopoty związane m.in. z przemocą online, seksualną, w szkole, z uzależnieniami czy też w związku z korzystaniem z nowych technologii, np. telefonów komórkowych. Pomoc jest bezpłatna i anonimowa; skontaktować się można również przez formularz <http://800100100.pl/napisz> lub pisząc e-mail na pomoc@800100100.pl

<http://800100100.pl/>

ZAGROŻENIA I ZGŁOSZENIA NIELEGALNYCH TREŚCI W INTERNECIE

Dyżurnet.pl to punkt kontaktowy, w którym możesz zgłaszać informacje o wszystkich nielegalnych i niepokojących Cię treściach znalezionych w Internecie. Jeśli specjaliści z dyżurnet.pl uznają, że znalezione przez Ciebie treści są nielegalne – poinformują o tym policję lub prokuraturę. Twoje zgłoszenie może być anonimowe, to znaczy, że nikt nie dowie się o tym, że to Ty zgłosiłeś nielegalne treści. Nielegalne treści zgłoś za pomocą formularza internetowego: <https://dyzurnet.pl/formularz.html>. Możesz także napisać maila na adres: dyzurnet@dyzurnet.pl lub zadzwonić pod całodobowy numer telefonu: **0 801 615 005**. Koszt jak w przypadku połączenia lokalnego.

<https://dyzurnet.pl/>

Telefon 800 100 100 oferuje wsparcie i informacje rodzicom i nauczycielom, których dzieci i podopieczni są narażeni na kłopoty związane m.in. z przemocą online, seksualną, w szkole, z uzależnieniami czy też w związku z korzystaniem z nowych technologii, np. telefonów komórkowych. Pomoc jest bezpłatna i anonimowa; **skontaktować się można również przez formularz <http://800100100.pl/napisz> lub pisząc e-mail na pomoc@800100100.pl**

<http://800100100.pl/>

DZIECI UCHODźCÓW LUB IMIGRANTÓW

Fundacja Refugee.pl kontynuuje działalność prowadzoną uprzednio przez Centrum Pomocy Uchodźcom i Repatriantom Polskiej Akcji Humanitarnej. Jeśli jesteś uchodźcą i potrzebujesz jakiegokolwiek pomocy, wsparcia lub informacji, bądź uważasz, że Twój prawa są łamane, zadzwoń pod numer **+48 22 121 20 00** lub napisz na info@refugee.pl

<http://refugee.pl/>

Helsińska Fundacja Praw Człowieka zajmuje się ochroną praw człowieka; jeśli uważasz, że Twoje prawa są łamane, pomocy udzielią Ci prawnicy z fundacji. Aby zapisać się na dyżur do prawnika, zadzwoń pod nr **+ 48 22 556 44 68** (nr dla obywateli polskich) dostępny codziennie w godzinach **10:00-14:00**. Jeśli jesteś cudzoziemcem, uzyskasz również pomoc dotyczącą Twojego statusu pobytowego; **zadzwoń pod nr +48 22 556 44 66**, napisz e-mail na adres refugees@hfhr.org.pl lub **przyjdź bezpośrednio do fundacji**.

<http://www.hfhr.pl/>

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM) - prowadzi szereg działań nakierowanych na zwiększanie świadomości migrantów odnośnie ich praw i obowiązków w Polsce, a także mających na celu przeciwdziałanie przejawom dyskryminacji i wyzyskowi migrantów na rynku pracy. Pod numerem telefonu **22 490 20 44** cudzoziemcy w Polsce mogą uzyskać informacje dotyczące **praw i obowiązków** w kraju, w szczególności **warunków pobytu i pracy** w Polsce. **Telefon działa od poniedziałku do piątku, od 9.00 do 17.00.**

Fundacja Ocalenie zapewnia bezpłatną pomoc specjalistyczną dla cudzoziemców, zajmuje się poszanowaniem praw człowieka oraz wspiera migrantów poszukujących pomocy w integracji i indywidualnym rozwoju. Jeśli potrzebujesz pomocy w którymś z wymienionych obszarów, zadzwoń pod nr **+48 22 828 04 50** (biuro czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-19:00).

<http://ocalenie.org.pl/>

DZIECI NAJUBOŻSZE

Caritas Polska jest organizacją, która może Ci pomóc, jeśli Twój rodzice lub opiekunowie znaleźli się w trudnej sytuacji finansowej. Może sfinansować Twoje obiady w szkole, kupić wyprawkę do szkoły bądź dofinansować wycieczkę klasową. Caritas ma ponad czterdzieści placówek w całej Polsce. Mapę i telefony kontaktowe do poszczególnych placówek znajdziesz tutaj: <http://www.caritas.pl/szukam-pomocy/>. Możesz też zadzwonić pod jeden z numerów: **+48 22 3348500**, **+48 22 3348585**, lub skorzystać z formularza: <http://www.caritas.pl/kontakt/>.

NARKOTYKI, UZALEŻNIENIA

MONAR jest stowarzyszeniem, które niesie pomoc osobom uzależnionym od narkotyków, zakażonym wirusem HIV czy bezdomnym. Jeśli Ty lub osoba z Twojego otoczenia ma podobny problem, skontaktuj się ze stowarzyszeniem pisząc na adres pomoc@monar.org

<http://www.monar.org/pl/>

Ogólnopolski Telefon Zaufania Narkotyki – Narkomania, to numer, pod którym uzyskasz pomoc oraz wsparcie, jeśli Twój problem (lub osoby z Twojego otoczenia) związany jest z narkotykami i uzależnieniem od narkotyków – zadzwoń pod **801 199 990**. Telefon jest czynny codziennie od 16:00 do 21:00*, opłata wynosi 35gr za całe połączenie.

<http://www.kbpn.gov.pl/portal?id=111047>

Stowarzyszenie KARAN udziela informacji, pomocy oraz wsparcia osobom uzależnionym od narkotyków. Jeśli potrzebujesz takiej pomocy, zadzwoń pod nr **800 120 289** od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-17:00.

<http://karan.pl/index/?id=7bcdf75ad237b8e02e301f4091fb6bc8>

POMOC OGÓLNA

Komitet Ochrony Praw Dziecka udziela wszechstronnej pomocy i pomaga skontaktować się z różnymi specjalistami. Skorzystaj z formularza zamieszczonego na stronie: <http://kopd.pl/kontakt/ekspert-on-line/> .

*Godziny działania telefonów mogą ulec zmianie.

PRAWA DZIECKA

DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE OKREŚLAJĄCE PRAWA DZIECKA

Pierwszym dokumentem międzynarodowym, który określał prawa dziecka była Genewska Deklaracja Praw Dziecka stworzona w 1924 roku przez Międzynarodowy Związek Pomocy Dzieciom, a następnie przyjęta przez Ligę Narodów.

Po II wojnie światowej prawami dziecka zajęła się Organizacja Narodów Zjednoczonych. W 1959 roku Zgromadzenie Ogólne ONZ uchwaliło Deklarację Praw Dziecka, w której wyraźnie poszerzono katalog praw przysługujących dzieciom na całym świecie.

Najważniejszym dokumentem międzynarodowym, który określa prawa dziecka jest Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez ONZ w 1989 roku. Nazywana jest światową konstytucją praw dziecka. Do 2002 roku Konwencję ratyfikowały 192 państwa (w tym Polska w roku 1991).

Konwencja o Prawach Dziecka ustanowiła status dziecka oparty na następujących założeniach:

1. Dziecko jest samodzielnym podmiotem, ale ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej.
2. Dziecko, jako istota ludzka, wymaga poszanowania jego tożsamości, godności i prywatności.
3. Rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka.
4. Państwo ma wspierać rodzinę, a nie wyręczać ją w jej funkcjach.

Konwencja o Prawach Dziecka zawiera najszerszy katalog praw dzieci, który sformułowano kierując się następującymi zasadami:

1. Zasada dobra dziecka – oznacza, że wszystkie działania muszą być podejmowane z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu dziecka.
2. Zasada równości – oznacza, że wszystkie dzieci bez względu na pochodzenie, płeć, narodowość są równe wobec prawa.
3. Zasada poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców – oznacza, że państwo respektuje autonomię rodziny i ingeruje tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach, a odbywa się to według określonych procedur.
4. Zasada pomocy państwa – oznacza, że państwo zobowiązane jest do wspierania i zabezpieczenia socjalnego rodzin potrzebujących pomocy.

PRAWA DZIECKA ZAPISANE W KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA PRZYJĘTEJ PRZEZ ONZ W 1989 ROKU

Prawa i wolności osobiste:

- Prawo do życia i rozwoju,
- Prawo do tożsamości i identyczności (prawo do nazwiska, imienia, obywatelstwa, wiedzy o własnym pochodzeniu),
- Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania,
- Prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dotyczących dziecka, w postępowaniu administracyjnym i sądowym,
- Prawo do wychowywania w rodzinie i kontaktów z rodzicami w przypadku rozłączenia z nimi,
- Prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa,

- Prawo nierekrutowania do wojska poniżej 15 roku życia.

Prawa socjalne:

- Prawo do odpowiedniego standardu życia,
- Prawo do ochrony życia,
- Prawo do zabezpieczenia socjalnego,
- Prawo do wypoczynku i czasu wolnego.

Prawa kulturalne:

- Prawo do nauki,
- Prawo do korzystania z dóbr kultury,
- Prawo do informacji,
- Prawo do znajomości swoich praw.

Prawa polityczne:

- Prawo do stowarzyszania się i zgromadzeń w celach pokojowych.

DZIAŁANIE MIĘDZYNARODOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI PRAW DZIECKA

W 1995 roku Rada Europy opublikowała dokument pod nazwą Europejska strategia na rzecz dzieci, który określił modelowy zakres ochrony prawnej dziecka, jaki powinien obowiązywać państwa członkowskie. Europejską strategię na rzecz dzieci wyznaczają następujące zasady:

1. Dzieci jako obywatele dzisiejszych społeczeństw mają prawa, które są zasadnicze dla ochrony i zabezpieczenia najlepszych warunków ich pełnego rozwoju,
2. Prawa te są niepodważalne i powszechne, przynależą wszystkim dzieciom na świecie bez żadnej dyskryminacji, bez względu na płeć, rasę, niepełnosprawność, religię, status prawny, kulturę.
3. Dzieci są pełnoprawnymi obywatelami posiadającymi prawa i odpowiedzialność (prawa osobiste, prawa w rodzinie i społeczeństwie).
4. Poglądy dzieci muszą być wysłuchane i rozważone w podejmowanych decyzjach, które dotyczą dzieci.
5. Najlepszy interes dzieci musi stanowić wiodącą zasadę wszystkich działań dotyczących dzieci.
6. Ze względów etycznych i praktycznych należy podjąć takie działania, aby prawa dziecka były respektowane w całym świecie.

Powyższe zasady były podstawą do opracowania głównego dokumentu wydanego przez Radę Europy i dotyczącego praw dziecka. Dokument nosi nazwę Europejska konwencja o wykonywaniu praw dzieci i został przedstawiony państwom w roku 1996. Polska ratyfikowała tę konwencję w 1997 roku.

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA

przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

(Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 20 listopada 1989 r. została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych
Konwencja o prawach dziecka w następującym brzmieniu:

KONWENCJA O PRAWACH DZIECKA

PREAMBUŁA

Państwa-Strony niniejszej konwencji,

uważając, że zgodnie z zasadami zawartymi w Karcie Narodów Zjednoczonych uznanie wrodzonej godności oraz równych i niezbywalnych praw wszystkich członków rodziny ludzkiej jest podstawą wolności, sprawiedliwości oraz pokoju na świecie,

mając na uwadze, że ludy Narodów Zjednoczonych potwierdziły w Karcie swą wiarę w podstawowe prawa człowieka oraz w godność i wartość jednostki ludzkiej i postanowiły sprzyjać postępowi społecznemu oraz osiąganiu lepszego poziomu życia w warunkach większej wolności,

uznając, że Narody Zjednoczone w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz w Międzynarodowych Paktach Praw Człowieka zgodziły się i proklamowały, iż każdy człowiek uprawniony jest do korzystania z zawartych w nich praw i wolności, bez względu na jakiegokolwiek różnice wynikające z przynależności rasowej, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub innych, narodowego lub społecznego pochodzenia, cenzusu majątkowego, urodzenia oraz jakichkolwiek innych,

przypominając, że w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Narody Zjednoczone proklamowały, iż dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy,

wyrażając przekonanie, że rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie,

uznając, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia,

uważając, że dziecko powinno być w pełni przygotowane do życia w społeczeństwie jako indywidualnie ukształtowana jednostka, wychowana w duchu ideałów zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych, a w szczególności w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości i solidarności,

mając na uwadze, że potrzeba otoczenia dziecka szczególną troską została wyrażona w Genewskiej Deklaracji Praw Dziecka z 1924 r. oraz Deklaracji Praw Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne 20 listopada 1959 r. i uznanej w Ogólnej Deklaracji Praw Człowieka, w Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych (w szczególności w artykułach 23 i 24), w Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych (w szczególności w artykule 10), jak również w statutach i stosownych dokumentach wyspecjalizowanych agencji i międzynarodowych organizacji zajmujących się zapewnieniem dobrobytu dzieciom,

mając na uwadze, że - jak wskazano w Deklaracji Praw Dziecka - "dziecko, z uwagi na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową, wymaga szczególnej opieki i troski, w tym właściwej ochrony prawnej, zarówno przed, jak i po urodzeniu",

przypominając postanowienia Deklaracji Zasad Społecznych i Prawnych odnoszących się do ochrony i dobra dziecka, ze szczególnym odniesieniem do umieszczania w rodzinie zastępczej oraz adopcji w wymiarze krajowym i międzynarodowym, podstawowe minimum zasad Narodów Zjednoczonych odnośnie

do wymierzania sprawiedliwości wobec nieletnich ("Zasady Pekіńskie") oraz Deklarację o ochronie kobiet i dzieci w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie konfliktów zbrojnych,

uznając, że we wszystkich krajach świata są dzieci żyjące w wyjątkowo trudnych warunkach i że wymagają one szczególnej troski,

biorąc w należyty sposób pod uwagę znaczenie tradycji i wartości kulturowych każdego narodu dla ochrony i harmonijnego rozwoju dziecka,

uznając wagę międzynarodowej współpracy dla poprawy warunków życia dzieci w każdym kraju, szczególnie w krajach rozwijających się.